

دربچه‌ای برای تشخیص بسیاری از بیماری‌ها

معاینه چشم‌ها علاوه بر سنجش وضعیت بینایی می‌تواند در مورد احتمال وجود برخی از بیماری‌ها هشدار دهد.

معاینه چشم‌ها علاوه بر سنجش وضعیت بینایی می‌تواند در مورد احتمال وجود برخی از بیماری‌ها هشدار دهد.

به گزارش ایسنا، چشم‌ها تصویر زنده‌ای را از فعالیت رگ‌های خونی، اعصاب و بافت‌های سراسر بدن، به صورت زنده به نمایش می‌گذارند. مشکلاتی که در چشم‌ها دیده می‌شوند، معمولاً نخستین نشانه‌های مربوط به بسیاری از بیماری‌ها را نشان می‌دهند. معاینه سالیانه چشم‌ها می‌تواند به تشخیص آغاز بیماری‌های احتمالی کمک کند تا بدین ترتیب، روند درمان سریع‌تر آغاز شود و به شکل کارآمدتری صورت بگیرد.

در این گزارش، به بررسی بیماری‌هایی می‌پردازیم که می‌توان آنها را به واسطه ارزیابی چشم شناسایی کرد.

آنوریسم

"آنوریسم" یا "رگ برآمدگی" (Aneurysm)، حبابی است که در دیواره رگ خونی به وجود می‌آید. این دیواره ضعیف می‌تواند به ضعف یا پارگی دچار شود. آنوریسم می‌تواند برای بدن فاجعه‌بار باشد و درمان آن به سرعت در ارائه خدمات پزشکی نیاز دارد.

آنوریسم می‌تواند نشانه‌هایی مانند درد قفسه سینه، گردن و شکم یا سردرد در یک طرف سر را به همراه داشته باشد و یا به از دست دادن عملکرد صورت و بدن منجر شود. حتی امکان دارد که آنوریسم، خونریزی گسترده مغزی را به همراه داشته باشد.

افزایش فشار خون به عنوان یکی از شایع‌ترین علل بروز آنوریسم شناخته شده است زیرا می‌تواند دیواره سرخرگ را تضعیف کند.

اگر آنوریسم به موقع تشخیص داده شود، شانس زنده ماندن بیمار بالا می‌رود. تشخیص زودهنگام پیش از پارگی آنوریسم و آغاز درمان به موقع، یک نقطه طلایی برای بیمار به شمار می‌رود و بقای او را تضمین می‌کند.

تومور مغزی

تومورهای مغزی که در مغز پدید می‌آیند، می‌توانند به افزایش فشار در مغز منجر شوند. این فشار نهایتاً به چشم منتقل می‌شود و تورمی را در پشت چشم ایجاد می‌کند که تغییراتی را در عصب بینایی پدید می‌آورد. چشم پزشک می‌تواند با معاینه دقیق چشم، این تغییرات را تشخیص دهد.

پدید آمدن تومور مغزی می‌تواند مشکلاتی را در بینایی بیمار ایجاد کند. سرعت پیشروی تومور مغزی، متفاوت است. میزان رشد تومور و محل قرار گرفتن آن، نحوه تأثیر تومور بر عملکرد سیستم عصبی را تعیین می‌کند.

تومور مغزی علاوه بر ایجاد مشکل بینایی می‌تواند با نشانه‌های دیگری از جمله سردردها، تهوع یا استفراغ غیرمنتظره، دشواری در برقراری تعادل، دشواری در گفتار، تغییرات رفتاری و شخصیتی، سکت و مشکلات شنوایی همراه باشد. گزینه‌های درمانی تومور مغزی، به نوع آن، اندازه و محل قرار گرفتن تومور بستگی دارند.

سرطان

برخی از انواع سرطان، با معاینه دقیق چشم مشخص می‌شوند و نشانه‌های آنها در چشم بروز می‌کنند. برای نمونه، سرطان پوست بر پلک‌ها و سطوح خارجی چشم تأثیر می‌گذارد. متداول‌ترین انواع سرطان پوست، "سرطان سلول پایه‌ای" (Basal-cell carcinoma)، "کارسینوم سلول-سنگفرشی" (squamous cell) و "ملانوما" (melanoma) هستند. سرطان خون و لنفوم نیز می‌توانند جنبه‌های داخلی چشم را تحت تأثیر قرار دهند. حتی تومورهای موجود در پستان و سایر نقاط بدن نیز می‌توانند بر ساختار چشم تأثیر بگذارند.

دیابت

رگ های خونی ریزی که در شبکه وجود دارند و مایع زردرنگ یا خون از آنها نشت می کند، می توانند نشانه ای مینی بر بروز "رتینوپاتی دیابتی" (Diabetic retinopathy) باشند. این بیماری گاهی اوقات، حتی پیش از تشخیص دیابت در بافت چشم ظاهر می شود.

رتینوپاتی دیابتی می تواند شبکه چشم را تخریب کند و ارسال یک تصویر تار به مغز را در پی داشته باشد. این بیماری، از علل اصلی کاهش درد به شمار می رود. اگر افراد مبتلا به دیابت درمان نشوند، امکان از دست رفتن بینایی آنها در مقایسه با افراد دیگر بیشتر خواهد بود.

تشخیص به موقع این مشکل می تواند به پیشگیری از نابینایی و سایر عوارض جدی کمک کند.

آرتریت گیجگاهی

"آرتریت گیجگاهی" (temporal arteritis) یا "التهاب سلول غول پیکر" (Giant cell arteritis)، نوعی التهاب بلندمدت است که در عروق با اندازه متوسط پیش می آید و بازوها، قسمت بالای بدن و گردن را تحت تاثیر قرار می دهد.

بروز التهاب در شریان هایی که به تغذیه چشم کمک می کند، می تواند به تارید دید یا حتی از بین رفتن ناگهانی بینایی یک چشم یا هر دو چشم منجر شود. معاینه چشم و آزمایش خون می توانند به تشخیص به موقع آرتریت گیجگاهی کمک کنند و درمان به موقع نیز از یک عمر نابینایی و یا حتی مرگ زودرس بیمار پیشگیری خواهد کرد.

فشار خون بالا

خم شدن غیرعادی، گره خوردن یا خونریزی غیرعادی رگ های خونی پشت چشم می تواند نشان دهنده فشار خون بالا باشد. فشار خون بالا، یکی از عوامل خطر شناخته شده در "آب سیاه" (Glaucoma)، رتینوپاتی دیابتی، "تباهی لکه زرد" یا "دژنراسیون ماکولا" (macular degeneration) و سایر بیماری های مربوط به چشم باشد. پزشک می تواند هنگام معاینه چشم، نشانه های مربوط به فشار خون بالا را مشاهده کند.

کلسترول بالا

تشکیل یک حلقه زرد یا آبی اطراف قرنیه چشم می تواند نشان دهنده کلسترول بالا به ویژه در افراد جوان تر از ۴۰ سال باشد. رسوبات موجود در عروق خونی شبکه نیز می توانند کلسترول بالا را نشان دهند. افزایش کلسترول، مقدمه ای برای سکته مغزی است و می تواند زندگی را تهدید کند.

لوپوس

"لوپوس" (Lupus)، نوعی بیماری خودایمنی است که موجب می شود سیستم دفاعی به اندام های بدن حمله کند و به آنها آسیب وارد کند. لوپوس در کنار نشانه های گوناگونی مانند ضعف، درد عضلانی، درد مفاصل و خستگی، با خشکی چشم نیز همراه است. همچنین لوپوس می تواند به تورم در قسمت سفید چشم، لایه میانی چشم یا بافت حساس به نور پشت چشم منجر شود.

بیماری لایم

"بیماری لایم" (Lyme disease)، عفونتی است که توسط کنه ها ایجاد می شود و التهاب را در سرتاسر بدن منتشر می کند. بسیاری از افراد مبتلا به بیماری لایم، با آغاز عفونت، علاوه بر تب، سردرد، خستگی، افسردگی و خارش پوستی، التهاب عصب بینایی را تجربه می کنند؛ بدین ترتیب با معاینه چشم می توان به وجود این بیماری پی برد.

مسمومیت دارویی

برخی از انواع دارو می توانند برای شبکه و عصب بینایی سمی باشند و نشانه هایی را در چشم پدید آورند. مسمومیت دارویی،

نشانه‌هایی شامل قرمزی پوست، قرمزی چشم، خراشیدگی قرنیه و "التهاب ملتحمه" یا "کنژنکتیویت" (Conjunctivitis) را در بر دارد.

ام اس

ام اس، نوعی بیماری عصبی است که می‌تواند قسمت‌هایی از سیستم عصبی را که در برقراری ارتباط در سراسر بدن نقش دارند، مختل کند. التهاب عصب بینایی می‌تواند نشان‌دهنده بروز ام اس باشد. این التهاب معمولاً با تاری شدید دید، حرکت دردناک چشم و دوبینی همراه است.

میاستنی گراویس

"میاستنی گراویس" (Myasthenia gravis)، نوعی اختلال خودایمنی مداوم است که به ضعف و خستگی عضلات منجر می‌شود. نخستین نشانه‌های این بیماری، چشم‌ها را درگیر می‌کنند. شایع‌ترین نشانه این بیماری، افتادگی پلک در یک چشم یا هر دو چشم است. نشانه‌های دیگر بیماری نیز دوبینی، ضعف در بازوها یا پاها و سایر مشکلات تهدیدکننده زندگی از جمله دشواری در تنفس، صحبت کردن، جویدن یا بلعیدن هستند.

روماتیسم مفصلی

روماتیسم مفصلی، نوعی بیماری مزمن خودایمنی است که مفاصل را درگیر می‌کند و به بروز تورم و درد در آنها منجر می‌شود. نشانه‌های چشمی روماتیسم مفصلی، قرمزی چشم همراه با درد شدید را در بر می‌گیرد. این نشانه‌ها می‌توانند "اسکلریت" (scleritis) را مشخص کنند که التهابی دردناک در ناحیه سفید رنگ چشم است و به درمان نیاز دارد. بسیاری از افراد مبتلا به روماتیسم مفصلی، از خشکی چشم نیز رنج می‌برند.

سارکوئیدوز

"سارکوئیدوز" (Sarcoidosis)، نوعی بیماری التهابی است که اندام‌های گوناگون بدن از جمله ریه‌ها، کبد و همچنین چشم‌ها را تحت تأثیر قرار می‌دهد. مهم‌ترین نشانه چشمی این بیماری، "ایریتیس" (Iritis)، التهاب مکرر و دردناک عنبیه چشم است. این التهاب می‌تواند به بروز حساسیت شدید نسبت به نور منجر شود.

بیماری‌های مقاربتی

"سفلیس" (Syphilis)، تبخال تناسلی، "کلامیدیا" (chlamydia)، ایدز، "سوزاک" (Gonorrhea) و زگیل تناسلی می‌توانند لایه‌های چشم را نیز تحت تأثیر قرار دهند. بدین ترتیب، این بیماری‌های جدی با معاینه چشم قابل تشخیص هستند.

کم‌خونی داسی شکل

"کم‌خونی داسی شکل" (Sickle cell disease)، یک اختلال ژنتیکی خونی است که به شکل‌گیری گلبول‌های قرمز سفت و به شکل داس منجر می‌شود. این گلبول‌ها می‌توانند به مسدود شدن جریان خون در سرتاسر بدن منجر شوند. این بیماری می‌تواند طیف گسترده‌ای از بیماری‌های چشمی از قرمزی و ترکیدن رگ‌های خونی سطح چشم گرفته تا خونریزی‌های شدید را به همراه داشته باشد.

سندرم شوگرن

"سندرم شوگرن" (Sjögren's syndrome)، یک بیماری خودایمنی است که موجب می‌شود گلبول‌های سفید بدن، غده‌هایی را که اشک و بزاق ترشح می‌کنند، مورد حمله قرار دهند؛ بنابراین تعجیبی ندارد که خشکی چشم از نشانه‌های اصلی سندرم شوگرن باشد. نشانه‌های دیگر این بیماری، سوزش چشم، تاری دید و خشکی دهان هستند.

سکته

عروق خونی شبکیه گاهی به انسداد دچار می‌شوند و یا لخته خون در آنها پدید می‌آید. این انسداد می‌تواند به بروز لکه‌هایی منجر شود که مانند پرده‌ای، راه بینایی را می‌بندند. انسداد عروق و لخته شدن خون در آنها می‌تواند خطر سکته مغزی را

افزایش دهد. از دست دادن بخشی از بینایی می تواند هشدار در مورد سکته مغزی باشد.

بیماری تیروئید

برآمدن کره چشم و جمع شدن پلک ها، از نشانه های پرکاری تیروئید است که بیشتر به خاطر "بیماری گریوز" (Graves'Disease) ایجاد می شود. این اتفاق زمانی رخ می دهد که غده تیروئید، هورمون را بیش از اندازه کم یا زیاد تولید کند. این اتفاق گاهی اوقات با خشکی چشم، تاری دید یا از دست دادن بینایی همراه می شود.

بیماری عروقی

اختلالات لخته شدن خون و اختلالات خونریزی ممکن است به خونریزی قابل توجه در چشم و اطراف آن منجر شود. این اختلالات، خونریزی های شبکیه را نیز در بر دارند که تهدیدی برای بینایی به شمار می رود.

کمبود ویتامین A

خشکی چشم و شب کوری، هر دو از نشانه های کمبود ویتامین A هستند. چشم ها بدون ویتامین A کافی نمی توانند رطوبت کافی تولید کنند. از سوی دیگر، کمبود ویتامین A می تواند از تولید برخی رنگدانه های مورد نیاز شبکیه پیشگیری کند و به شب کوری منجر شود.

به یاد داشته باشید که این نشانه ها لزوما بدین معنا نیستند که شما به یک بیماری خاص مبتلا هستید. اگر معاینه چشم نشان دهد که احتمال بروز بیماری وجود دارد، چشم پزشک شما را برای آزمایش های بیشتر به یک متخصص معرفی خواهد کرد.